

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av den europeiska landskapskonventionen samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att Riksdagen godkänner den i Florens i Italien i oktober 2000 undertecknade europeiska landskapskonventionen, vilken har beretts i Europarådet. Konventionens mål är att främja skydd, förvaltning och planering av landskap och att organisera europeiskt samarbete i landskapsfrågor.

Konventionen har trätt i kraft internationellt vid ingången av mars 2004. För Finlands vidkommande träder den i kraft den

första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då Finlands godkännandeinstrument deponerades.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen. Lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president, samtidigt som konventionen träder i kraft för Finlands del.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning.....	3
2. Nuläge	3
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	6
4. Propositionens konsekvenser	6
4.1. Ekonomiska konsekvenser	6
4.2. Konsekvenser för myndigheternas uppgifter	6
4.3. Konsekvenser för miljön	7
4.4. Sociala konsekvenser	7
5. Beredningen av propositionen	7
DETALJMOTIVERING.....	9
1. Konventionens innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland	9
2. Lagförslag.....	19
3. Ikraftträdande.....	19
4. Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning	19
LAGFÖRSLAG	22
om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den europeiska landskapskonventionen	22
FÖRDRAGSTEXT	23

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Den europeiska landskapskonventionen, som gäller skydd, förvaltning och planering av landskap i Europa samt organisering av europeiskt samarbete i landskapsfrågor upprättades den 20 oktober 2000 i Florens i Italien. Konventionen har undertecknats av 30 stater och ratificerats av 17 stater. Den har trätt i kraft internationellt den 1 mars 2004.

Den europeiska landskapskonventionen som beretts i Europarådet är den första internationella överenskommelsen som handlar enbart om landskapet. Landskapet utgör en viktig del av grunden för individens och samhällets välbefinnande och levnadsförhållanden och ingår därmed bland de europeiska värden som Europarådet främjar. Landskapet utövar ett stort inflytande på människornas livskvalitet och den europeiska identiteten. Landskapet spelar också en viktig roll på det kulturella, ekologiska och sociala planet och ekonomiskt sett, särskilt för turismen.

I konventionen definieras landskap som ett område sådant som det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspel mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer. Definitionen återspeglar synsättet att landskapet oavbrutet omvandlas till följd av olika faktorer inverkan.

Landskapet är hela tiden stätt i förvandling, det ser tiden och människornas aktivitet till. För närvarande är det särskilt utvecklingen inom regional- och stadsplaneringen, trafiken, industrin, jord- och skogsbruket samt turismen som för med sig olika slags krav på förändringar i landskapet. Därför är det viktigt att säkerställa att bibehållandet av landskapskvaliteten beaktas i samband med förändringarna. Landskapskvaliteten och landskapets mångfald är en gemensam resurs som bör tas till vara på ett hållbart sätt.

Syftet med konventionen är att styra och harmonisera landskapspolitiken i Europa genom uppställande av allmänna rättsliga principer för den. Målen för konventionen är att främja skydd, förvaltning och planering av landskap i hela Europa. För att målen skall

nås åläggs parterna att upprätta instrument för skyddet, förvaltningen och planeringen av landskap. Dessutom ålägger konventionen parterna att öka medvetenheten om landskapet. Detta förutsätter bland annat kartläggning av landskapet, förutseende av förändringar som gäller landskapet och utbildning. Konventionen utgör också en ram för organisering av det europeiska landskapssamarbetet.

Lagstiftningen i Finland samt förvaltningens program och praxis tillhandahåller tillräckliga instrument för det skydd och den förvaltning och planering av landskap som avses i konventionen. Den gällande lagstiftningen behöver inte ändras med anledning av att konventionen sätts i kraft. Ett godkännande av konventionen visar att Finland understöder den europeiska landskapskonventionens mål, och det främjar också organiseringen av den nationella landskapspolitiken och det europeiska samarbetet.

2. Nuläge

Nationell reglering och program

Finlands internationella samarbete i landskapsfrågor fick en ny dimension när Finland 1987 godkände UNESCO-konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (Paris 1972, FördrS 19/1987), där kultur- och naturarvet uppfattas som en helhet.

Andra gällande internationella rättsliga dokument som hänför sig till skydd, förvaltning och planering av landskap är de konventioner som uppräknas i punkt 1 i detaljmotiveringen och i konventionens inledning. Finland är part i dem alla.

På Europarådets initiativ har en alleuropeisk strategi för biologisk mångfald och landskapets variation (Pan European Biological and Landscape Diversity Strategy, Sofia 1995) utarbetats.

Medlemsstaterna i Europeiska unionen har som ett gemensamt ställningstagande på det politiska planet sammanställt ett planeringsdokument om regional utveckling och fysisk planering (European Spatial Development

Perspective, ESDP, Potsdam 1999). Dokumentet innehåller bland annat mål för utnyttjande och vård av kulturlandskapen inom EU.

Under ledning av en arbetsgrupp för natur, fritid och kultur som sorterar under Nordiska ministerrådet har program och strategier som gäller landskapet utarbetats. Nordiska ministerrådet har för åren 2005—2008 antagit ett handlingsprogram för nordiskt miljösamarbete, där rekommendationer ges för uppnående av målen i den europeiska landskapskonventionen.

Europarådet och Nordiska ministerrådet uppmanar sina medlemmar att ratificera den europeiska landskapskonventionen och att arbeta för att uppnå konventionens mål.

Lagstiftning om landskap

I den finska lagstiftningen ingår bestämmelser om landskap i grundlagen och sektorvis i lagar som reglerar åtgärder som inverkar eller kan inverka på landskapet.

Enligt 20 § i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Enligt motiveringen till lagrummet riktar sig det i bestämmelsen avsedda ansvaret också till landskapet som en del av kulturmiljön. Enligt samma grundlagssparagraf skall det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö. I sundheten ingår en viss dimension som avser miljöns trivsamt och som landskapet har stor betydelse för.

De viktigaste lagstiftningsinstrumenten för uppnåendet av konventionens mål ingår i markanvändnings- och bygglagen (132/1999, nedan MarkByggL), naturvårdslagen (1096/1996) och bestämmelserna om finansieringsstöd för jord- och skogsbruket (1094/1996, 644/2000, 646/2000, 647/2000). Bestämmelser om värnande om och skydd för miljöns skönhets- och kulturvärden finns också i andra lagar, såsom vattenlagen (264/1961), lagen om fornminnen (295/1963), lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981), marktäktslagen (555/1981), byggnadsskyddslagen (60/1985), ödemarkslagen (62/1991), lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994) och skogslagen (1093/1996).

Värnande om landskapet ingår i målsättningen för planering av områdesanvändningen och styrning av byggandet. De riksomfattande mål för områdesanvändningen (statsrådets beslut, 2000) som baserar sig på MarkByggL betonar beaktande av landskaps-, kultur- och naturvärden och förpliktar till beaktande också av de internationella avtalen om kultur- och naturarvet i områdesanvändningen. Markanvändningsplaneringen kompletteras särskilt i glesbygden av kommunernas byggnadsordningar, som innehåller bestämmelser om byggande som tar hänsyn till kultur- och naturvärdena och möjliggör en god livsmiljö.

I enlighet med 9 kap. i MarkByggL kan nationalstadsparker genom beslut av miljöministeriet inrättas bland annat för att bevara och vårda landskapets värden. Nationalstadsparker har inrättats i Tavastehus, Heinola och Björneborg.

Med stöd av 32 § i naturvårdslagen kan landskapsvårdsområden inrättas för att bevara och vårda landskapsbilden eller kulturlandskapets skönhet, dess historiska särdrag eller andra därmed sammanhängande särskilda värden. Ett landskapsvårdsområde har inrättats i Suomussalmi i det område där det ligger östkarelska byar, och några andra projekt är aktuella.

På landsbygden är åtgärder som stöder och styr näringarnas fortbestånd samt miljövården och som regleras genom bestämmelser om jord- och skogsbruket viktiga sätt att genomföra bevarande, vård och planering av landskapet.

Deltagande i beslutsprocesser som gäller landskapet

Medborgarnas och andras möjligheter att delta i beslutsprocesser som gäller miljön tryggas i Finlands grundlag och i miljölagarna. Avsikten har varit att trygga ett brett deltagande särskilt i ärenden som omfattas av MarkByggL och naturvårdslagen. Metoder för deltagande har utvecklats aktivt i flera års tid.

Konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (Århus 1998, FördrS 122/2004), vars ge-

nomförande stöder den europeiska landskapskonventionens mål om ökad medvetenhet och medverkan för allmänheten, har för Finlands del trätt i kraft den 30 november 2004.

Utredningar och handlingsprogram som gäller landskapet

I Finland har det ända sedan första hälften av 1900-talet utförts landskapskartläggningar till stöd för skyddet, förvaltningen och planeringen av landskap och för att visa på landskapets utmärkande drag. Landskapspolitiken genomförs också enligt integreringsprincipen som ett led i olika sektorpolitiska strategier och program.

Utgående från det betänkande som en arbetsgrupp för landskapsområden som miljöministeriet tillsatt avgav (1992) fattade statsrådet den 5 januari 1995 ett principbeslut om nationellt sett värdefulla landskapsområden och om utveckling av landskapsvården. I statsrådets principbeslut ingår 156 områden runt om i Finland. Museiverket och miljöministeriet publicerade 1993 i samarbete en utredning om kulturhistoriska miljöer av nationell betydelse, där ca 1 800 objekt ingår.

Enligt de riksomfattande mål för områdesanvändningen som statsrådet godkänt (2000) bör planeringen av områdesanvändningen utgå från de ovan nämnda nationellt sett värdefulla landskapsområdena och de kulturhistoriska miljöerna av nationell betydelse. Statsrådet godkände 2001 en byggnadsstrategi utifrån vilken ett handlingsprogram har lagts upp för skyddande av byggnadsarvet.

Som ett resultat av ett projekt med temat traditionella landskap som genomfördes åren 1992—1998 upptäcktes cirka 3 700 vårdbiotoper med en värdefull flora och fauna, såsom ängar, hagmarker och skogsbeten. Omkring hälften av de värdefulla vårdbiotoperna sköts för tillfället. För närvarande är omkring 17 000 fornlämningar registrerade. De skyddas av lagen om fornminnen.

Det nät av nationalparker som har inrättats med stöd av speciallagar och som baserar sig på ett program för utveckling av nationalparkerna som statsrådet godkände 1978 utgör en viktig del av genomförandet av landskaps-

skyddet.

Det fjärde landsbygdspolitiska helhetsprogrammet för åren 2005—2008 innehåller åtgärder för vård av kulturlandskapet på landsbygden och nyttjande av det i näringsverksamheten. Statsrådet fastställde den 13 december 2004 ett landsbygdspolitiskt specialprogram som utarbetats på basis av helhetsprogrammet. Dess riktlinjer för åren 2005—2006 som gäller bevarandet av en livskraftig landsbygd erkänner landskapets betydelse för invånarnas trivsel och för turismen. Specialprogrammet innehåller målet att bereda ett nationellt mål- och åtgärdsprogram för landskapsvården.

Ansvarsfördelningen i landskapsfrågor

Enligt grundlagen bär alla ansvar för miljön, landskapet inbegripet. Det centrala ansvaret för främjande av landskapsfrågor innehas av miljöministeriet, jord- och skogsbruksministeriet och undervisningsministeriet. Också de andra ministerierna ansvarar för att landskapet beaktas inom deras respektive förvaltningsområde. De regionala miljöcentralerna är skyldiga att främja skyddet och vården av landskapet inom sitt område. De planer som utarbetas vid förbunden på landskapsnivå är av stor betydelse för skyddet, vården och planeringen av landskapet. Kommunerna spelar i sin egenskap av planläggnings- och byggmyndighet en viktig roll för värnandet om landskapets värde inom sitt område. Museiverket är nationell sakkun-nigmyndighet i frågor som gäller den byggda kulturmiljön, kulturlandskapet och fornlämningar.

Ansvarsfördelningen i landskapsfrågor behandlas närmare i samband med artikel 4 i detaljmotiveringen.

Bedömning av nuläget

De utmärkande dragen i det finska landskapet har formats under en lång tid, ända sedan istiderna. För Finland utmärkande landskap är exempelvis skärgårdshavet, fjällområdena, landhöjningskusten, insjölandskapen, skogarna och jordbrukslandskapen.

Landskapet förändras oavbrutet till följd av påverkan av naturliga och mänskliga fakto-

rer. Jord- och skogsbrukslandskapen som utformats som ett resultat av utövandet av basnäringar och som hela tiden utvecklas till följd av aktiv näringsverksamhet står för den till arealen största landskapsandelen i Finland. Den snabba ekonomiska och tekniska utvecklingen efter andra världskriget har satt sin prägel på landskapet genom urbaniseringen och den ökade förekomsten av vägar och produktionsanläggningar samt andra konstruktioner. I de olika delarna av landet tar sig utvecklingen olika former.

Ett godkännande av konventionen bidrar till att förändringsutvecklingen i landskapet ägnas större uppmärksamhet ur skydds-, planerings- och förvaltningssynvinkel. Vår gällande lagstiftning och de administrativa instrumenten tillhandahåller tillräckliga hjälpmedel för uppfyllande av konventionsförpliktelserna.

I Finland har landskapsvärdena och landskapets utmärkande drag definierats i samband med omfattande beredningsprocesser på 1980- och 1990-talet. Utredningar med anknytning till landskapet görs också i anslutning till planeringen av områdesanvändningen och många projekt. För utvärdering av förändringar i kulturmiljön och för styrande av åtgärderna utvecklas metoder som grundar sig i synnerhet på datasystem och fotografering.

I fortsättningen, när landskapen och de värderingar som hänför sig till dem förändras, blir det nödvändigt att uppdatera de utredningsarbeten som har utförts, att bedöma landskapet ur ett bredare perspektiv också med avseende på vardagsmiljöer och att stärka medborgarnas deltagande i landskapspolitiken.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

Målet för den europeiska landskapskonventionen är att främja skyddet, förvaltningen och planeringen av landskapet så, att parterna bedriver en landskapspolitik som är inriktad på skydd, förvaltning och planering av landskapet och integrerar landskap i sin regional- och stadsplaneringspolitik och i sin kultur-, miljö-, jordbruks- och socialpolitik och sin ekonomiska politik samt i andra politikområ-

den som kan ha direkt eller indirekt inverkan på landskap. Ett ytterligare mål för konventionen är att organisera europeiskt samarbete i landskapsfrågor.

Propositionen syftar till att riksdagen skall godkänna den europeiska landskapskonventionen. Propositionen innehåller också ett förslag till blankettlag, genom vilken de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga konsekvenser för statsbudgeten och inga betydande konsekvenser för den offentliga ekonomin och för näringsidkarnas verksamhet. De uppgifter för myndigheterna som följer av förpliktelserna i artikel 6, t.ex. kartläggning och värdering av landskap och utarbetande av mål för landskapskvalitet, samt kostnaderna för dem kan fördelas över flera år och till en del organiseras genom en ändring av avvägningarna, och därför blir de ekonomiska konsekvenserna små.

Europarådet föreslår årligen för sina medlemsstater en frivillig avgift för stödjande av verksamheten, bland annat för finansiering av seminarier och forskningsprojekt.

I motiven till konventionen framhålls landskapets betydelse som en resurs som är gynnsam för ekonomisk verksamhet. Främjandet av landskapskyddet, landskapsförvaltningen och landskapsplaneringen, vilket är konventionens mål, stöder marknadsföringen av finska produkter och därmed näringsverksamheten. Särskilt för turismens konkurrenskraft är det viktigt att landskapet är vackert, särpräglat och attraktivt kulturhistoriskt sett. Den betydelse för ekonomin och sysselsättningen som den landskapsbaserade turismnäringen har är på väg att öka, framför allt i glesbefolkade områden. Landskapsvårdsarbete har också en stor sysselsättande verkan.

4.2. Konsekvenser för myndigheternas uppgifter

Propositionen har inga direkta konsekven-

ser i fråga om organisation och personal. De riksomfattande målen för områdesanvändningen förpliktar redan nu till värnande om landskapsvärdena i planeringen av områdesanvändningen och den statliga myndighetsverksamheten. På lång sikt kommer arbetet för uppnående av konventionens mål att innebära nya avvägningar i myndighetsuppgifterna. Genomförandet av landskapskonventionen förutsätter också landskapsforskning och ett nära samarbete mellan olika förvaltningsområden och aktörer för sammanjämnning av olika mål.

Parterna förbinder sig också till europeiskt samarbete, ömsesidigt bistånd och informationsutväxling i landskapsfrågor. Dessa uppgifter ingår i miljöministeriets och de andra förvaltningsområdenas sedvanliga internationella arbetsuppgifter, så de har inga betydande konsekvenser i fråga om vare sig organisation eller personal.

4.3. Konsekvenser för miljön

Konventionens konsekvenser för miljöns tillstånd och i synnerhet för landskapet är positiva, huvudsakligen indirekta och långvariga, eftersom konventionen allmänt förpliktar till att kartlägga landskap och beakta landskapets betydelse genom planering och på andra sätt. Skyddet, förvaltningen och planeringen av landskap kan också främja ekosystemen och naturens mångfald.

Det tillhandahållande av information och rådgivning i landskapsfrågor för medborgarna som avses i konventionen förbättrar medborgarnas beredskap att påverka sin livsmiljö och landskapskvaliteten. När kommunerna, kommuninvånarna och andra lokala och regionala aktörer uppmuntras att bland annat utarbeta regionala kulturmiljöprogram och planer för vård och användning av landskapet kan landskapsvården genomföras på ett kostnadseffektivt sätt som har positiv inverkan på landskapet.

Konventionen gäller förutom särskilt vackra landskap också vardagliga landskap, för vilkas del konventionen förutsätter regelbunden skötsel. I konventionen nämns också degraderade landskap, för vilkas del landskapsvården syftar till att landskapskvaliteten skall förbättras.

4.4. Sociala konsekvenser

Godkännandet och ikraftsättandet av den europeiska landskapskonventionen har positiva sociala konsekvenser. Landskapet anses vara en viktig beståndsdel i det enskilda och det sociala välbefinnandet. Ett balanserat och välskött landskap spelar en stor roll för lokalbefolkningens trivsel och för områdets kulturidentitet och dragningskraft. De berörda parternas möjlighet att medverka på olika sätt i landskapvärderingen och fastställandet av kvalitetsmål har tryggats i lag.

5. Beredningen av propositionen

Europarådets kongress för lokala och kommunala organ (Congress of Local and Regional Authorities, CLRAE) tog i mitten av 1990-talet initiativ till utarbetande av en europeisk landskapskonvention. Europarådets ministermöte bad 1998 kommittén för biologisk mångfald och landskapsmångfald (Committee for the Activities of the Council of Europe in the Field of Biological and Landscape Diversity, CO-DBP) och styrkommittén för kulturarvsfrågor (Cultural Heritage Steering Committee, CDPAT) bereda ett utkast till konventionen. Kommittéerna tillsatte en gemensam expertkommitté som fick i uppdrag att finslipa konventionstexten. Under beredningen hördes ett stort antal förvaltningsorgan och medlemsstater i Europarådet samt medborgarorganisationer. Konventionen öppnades för undertecknande i Florens den 20 oktober 2000, då den undertecknades av 17 länder, bland dem Finland.

Konventionen trädde i kraft den 1 mars 2004 efter att den hade ratificerats av mer än tio länder. Konventionen har fram till maj 2005 ratificerats av 17 länder, inberäknat Norge och Danmark. Sammanlagt 30 länder har undertecknat den. I Sverige bereds en ratifiering som bäst.

Finlands utrikesministerium bad den 23 augusti 2000 flera ministerier och organisationer inkomma med utlåtanden inför undertecknandet av konventionen. Inställningen till undertecknandet var positiv i utlåtandena.

Miljöministeriet begärde den 19 maj 2004 utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, undervisningsministeriet,

jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Forststyrelsen, Museiverket, Finlands miljöcentral, Finlands Kommunförbund rf, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto - Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund ry och Finlands naturskyddsförbund rf avge utlåtanden om till vilka delar bestämmelserna i konventionen hör till området för lagstiftningen och därmed kräver riksdagens samtycke. I utlåtandena var inställningen till godkännandet av konventionen positiv, och det ansågs att riksdagens samtycke till godkännandet behövdes.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. Den 4 mars 2005 har utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, Forststyrelsen, Museiverket, Finlands miljöcentral, de regionala miljöcentralerna, förbunden på landskapsnivå, Finlands Kommunförbund rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation rf, Finlands Näringsliv EK, Centralförbundet

för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund - SLC rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Natur och Miljö rf, Grönmiljöförbundet rf, Finlands Hembygdsförbund, Suomen Arkkitehtiliitto - Finlands Arkitektförbund ry och Suomen maisema-arkkitehtiliitto - Finlands landskapsarkitektförbund ry ombetts avge utlåtanden om utkastet till proposition. Remissorganen intog en positiv eller neutral attityd till propositionen.

I utlåtandena ansågs att konventionen gör den nationella landskapspolitiken klarare och främjar arbetet för landskapets värden. I flera utlåtanden framfördes förhoppningen om upprättande av ett särskilt program för landskapspolitik. I utlåtandena fästes också uppmärksamhet vid tillräckligheten hos personalresurserna och de ekonomiska resurserna för myndighetsuppgifter som konventionen förutsätter. Kommentarer till den finska översättningen av konventionen framfördes också. Med anledning av utlåtandena har motiveringen till propositionen preciserats och den finska översättningen av konventionen justerats. Dessutom har en paragraf som innehöll ett bemyndigande att utfärda förordning sloopats i lagförslaget såsom onödig.

DETALJMOTIVERING

1. Konventionens innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Den europeiska landskapskonventionen omfattar inledning och fyra kapitel. Kapitel I (art. 1—3) innehåller allmänna bestämmelser om konventionens tillämpningsområde och mål samt definitioner. I kapitel II (art. 4—6) bestäms om de åtgärder som en part skall verkställa nationellt. Kapitel III (art. 7—11) innefattar bestämmelser om europeiskt samarbete och om den expertkommitté som skall följa upp genomförandet av konventionen. Slutbestämmelserna i kap. IV (art. 12—18) gäller anslutning till och uppsägning av konventionen och liknande frågor.

Inledning. I inledningen presenteras utgångspunkterna för utfästelsen att genomföra konventionen. Där framhålls att konventionen utgör ett led i arbetet för främjande av en hållbar utveckling, vilket bör vara parternas målsättning. Parterna bör erkänna att landskapet är en viktig beståndsdel i det enskilda och sociala välbefinnandet och att skydd, förvaltning och planering av landskap medför rättigheter och skyldigheter för alla. Parterna bör konstatera att landskapet utgör en resurs som är gynnsam för ekonomisk verksamhet och också kan försvagas snabbt. Vidare bör parterna vara medvetna om att landskapet spelar en viktig roll för den europeiska och lokala identiteten, för natur- och kulturarvet och för den ekologiska funktionsdugligheten. De stater som ansluter sig till konventionen bör erkänna att det europeiska landskapet utgör en gemensam resurs och att det är viktigt att samarbeta till förmån för den.

I inledningen uppräknas följande viktiga dokument som ligger till grund för konventionen: konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö (Bern 1979, FördrS 29/1986), konventionen om skydd för byggnadskulturarvet i Europa (Granada 1985, FördrS 10/1992), den reviderade europeiska konventionen om skydd för det arkeologiska kulturarvet (Val-

letta 1992, FördrS 26/1995), den europeiska ramkonventionen om samarbete över riksgränser mellan lokala och regionala samhällsorgan (Madrid 1980, FördrS 76/1990) och tilläggsprotokollen till den, den europeiska konventionen om kommunal självstyrelse (Strasbourg 1985, FördrS 66/1991), konventionen om biologisk mångfald (Rio 1992, FördrS 78/1994), konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (Paris 1972, FördrS 19/1987) och konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (Århus 1998). Finland är part i samtliga konventioner som den europeiska landskapskonventionen stöder sig på.

Artikel 1. Definitioner. I artikeln definieras de uttryck som är centrala för tillämpningen av konventionen: landskap, landskapspolitik, mål för landskapskvalitet, landskapsskydd, landskapsförvaltning och landskapsplanering. Avsikten är att säkerställa att begreppen förstås på samma sätt av alla parter.

Landskap avser ett område sådant som det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspel mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer.

Definitionen avspeglar synsättet att landskapet oavbrutet förvandlas genom olika omständigheters inverkan, och den betonar också att synsättet är helhetsinriktat.

Landskapspolitik avser berörda myndigheters utformning av generella principer, strategier och riktlinjer som gör det möjligt att vidta särskilda åtgärder i syfte att skydda, förvalta och planera landskap.

Landskapspolitik är första etappen i den i artikel 5 b avsedda strategin för landskapskydd. Meningen är att den skall omfatta formulering av de utgångspunkter, allmänna principer och strategiska val som styr beslutsfattandet i fråga om skydd, förvaltning och planering av landskap.

Mål för landskapskvalitet avser berörda myndigheters formulering, för ett särskilt landskap, av allmänhetens önskemål med avseende på landskapskaraktären i deras livs-

miljö.

Avsikten är att utarbeta formuleringen för genomförande av den ovan nämnda landskapspolitiken i enlighet med artikel 6 D.

Landskapskydd avser åtgärder för att bevara och upprätthålla ett landskaps utmärkande eller karaktäristiska drag, när det är berättigat på grund av dess natur- och kulturmiljövärde som en följd av dess naturliga utformning och/eller av mänsklig verksamhet.

Detta innebär aktiva åtgärder genom vilka de viktiga befintliga drag hos kultur- eller naturlandskap skyddas, bevaras eller upprätthålls.

Landskapsförvaltning avser åtgärder för att säkerställa en regelbunden skötsel av ett landskap, så att förändringar som orsakas av sociala, ekonomiska och miljömässiga processer styrs och samordnas, med sikte på en hållbar utveckling.

Inom landskapsförvaltningen är syftet att främja att målen för landskapskvalitet uppnås och att säkerställa ett regelbundet underhåll av landskapet och landskapsjämvikten vid förändringar. Landskapsförvaltning är dynamisk verksamhet, där landskapets kvalitet förbättras utgående från de förväntningar som befolkningen hyser.

Landskapsplanering avser kraftfulla framtidsinriktade åtgärder för att förbättra, återställa eller skapa landskap. Det är ett förfarande för undersökning, planering och genomförande av nya landskap i syfte att infria de berörda parternas allmänna önskemål. I synnerhet landskap som har minskat i värde och tagit skada är föremål för den.

Landskapskydd, landskapsförvaltning och landskapsplanering är också mål som anges i artikel 3. Orden förekommer i många olika sammanhang i konventionen och utgör en enhetlig begreppsapparat på så sätt att den verksamhet som behövs för vart och ett landskap är beroende av områdets karaktär och de överenskomna målen. Vissa områden förutsätter skydd, medan andra har behov av intensiv förnyelse. Oftast behövs olika kombinationer av dessa tre verksamheter. Konventionen utgår från att landskap förändras på naturlig väg, och syftet med landskapskyddet är inte att hejda landskapets utveckling så att den förblir i ett visst skede. Enligt artikel

5 b skapas förutsättningar för skydd, förvaltning och planering av landskap genom landskapspolitik.

Lagstiftningen i Finland innehåller inte definitioner av de begrepp som nämns i artikeln. Konventionen förutsätter inte att bestämmelserna i artikel 1 lagfästs, så den gällande lagstiftningen behöver inte ändras.

Artikel 2. Tillämpningsområde. Enligt artikeln är konventionen, om inget annat följer av bestämmelserna i artikel 15, tillämplig på parternas hela territorium. Den omfattar naturområden, glesbefolkade områden och stadsområden, land- och vattenområden, särskilt vackra landskap, vardagliga landskap och fula områden. Konventionen utesluter inte något som helst slag av område, eftersom alla landskap anses vara viktiga för människan.

Bestämmelsen i artikeln förutsätter inte ändringar i den gällande lagstiftningen.

Artikel 3. Mål. Konventionens mål är att främja skydd, förvaltning och planering av landskap samt att organisera europeiskt samarbete i landskapsfrågor.

I lagstiftningen i Finland handlar 1 § i naturvårdslagen delvis om samma mål. Enligt den är ett av lagens syften att vårda naturens skönhet och landskapets värde. Syftet med MarkByggL är bland annat att främja skapandet av en trivsamt livsmiljö och omgivning, den byggda miljöns skönhet och värdandet om kulturvärden samt bevarandet av naturvärden. Systemet med miljöstöd för jordbruket innehåller mål och medel för vård, utveckling och upprätthållande av jordbrukslandskapet. Bestämmelsen i artikeln förutsätter inte ändringar i lagstiftningen.

Artikel 4. Ansvarsfördelning. Parterna kan genomföra konventionen i enlighet med sina nationella administrativa ordningar och förfaranden och i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen, samtidigt som hänsyn tas till den europeiska konventionen om kommunal självstyrelse. Detta innebär att det är viktigt att de lokala och regionala myndigheterna förbinder sig att genomföra konventionens mål. I motiven till konventionen framhävs behovet av att samordna den regionala och den lokala planeringen.

De olika förvaltningsområdenas ansvar i landskapsfrågor regleras i flera bestämmel-

ser. Enligt 6 § i naturvårdslagen har miljöministeriet hand om den högsta ledningen och övervakningen av landskapsvärden. Enligt 2 § 8 punkten i statsrådets förordning om miljöministeriet (708/2003) hör landskapsvård och landskapskydd till miljöministeriets uppgifter. Dessutom hör styrning och utveckling av områdesplaneringen till miljöministeriets uppgifter, enligt 17 § i MarkByggL. Jord- och skogsbruksministeriet och de myndigheter som lyder under det axlar det centrala ansvaret när det gäller att uppnå konventionens mål inom sitt ansvarsområde, i vilket enligt statsrådets förordning om jord- och skogsbruksministeriet (1061/2003) ingår bland annat jord- och skogsbruk, utveckling av landsbygden samt hållbar och mångsidig användning, vård och skydd av förnybara naturresurser. Undervisningsministeriet spelar i sin egenskap av ansvarig myndighet för kulturarvet och utbildningen (statsrådets förordning om undervisningsministeriet 379/2003) en framträdande roll vid främjandet av konventionens mål. Museiverket, som lyder under undervisningsministeriet, är en riksfattande sakkunnigmyndighet i frågor som gäller den byggda kulturmiljön, kulturlandskapet och fornlämningar (statsrådets förordning om Museiverket 407/2004). Också de andra ministerierna svarar för beaktandet av landskapet inom sitt eget förvaltningsområde.

De regionala miljöcentralerna svarar för främjandet av skyddet och värden av landskapet inom sitt område, enligt 4 § i lagen om miljöförvaltningen (55/1995) och 6 § 2 mom. i naturvårdslagen. De regionala skogscentralerna, TE-centralerna och de andra regionala myndigheterna är skyldiga att ta hänsyn till landskapsvärden inom sitt eget förvaltningsområde.

Kommunerna åter är skyldiga att främja landskapsvärden inom sina områden i enlighet med 6 § 3 mom. i naturvårdslagen. Förbunden på landskapsnivå, där kommunerna är medlemmar, bär ansvar för utvecklandet av regionerna och utarbetandet av landskapsplaner (26 § i MarkByggL), där värnandet om landskapet utgör ett av kraven på planernas innehåll (28 § i MarkByggL). Eftersom landskapsplanen dels skall främja de riksfattande målen för områdesanvändningen,

dels styr de mera detaljerade planerna utgör den en samordnande länk mellan målen på riks-, landskaps- och lokalnivå.

Landskapsforskningen och uppföljningen av landskapet genomförs utgående från det sektoransvar som de olika förvaltningsområdena har.

Bestämmelsen i artikeln förutsätter inga lagstiftningsåtgärder.

Artikel 5. Allmänna åtgärder. I artikeln presenteras i punkterna a, b, c och d de allmänna åtgärder som medlemsstaterna förbinder sig att vidta för beaktande av landskapsaspekterna i det nationella beslutsfattandet. Åtgärderna är erkännande i lag av landskapets betydelse, fastläggande och genomförande av en landskapspolitik, införande av förfaranden för medverkan från allmänheten och integrering av landskap i regional- och stadsplaneringspolitiken och i alla politikområden som kan ha direkt eller indirekt verkan på landskap.

5 a. *Lagstiftning.* Punkt a förpliktar parterna att inbegripa landskap i sin lagstiftning. Landskapet skall i lag erkännas som en väsentlig beståndsdel i människornas omgivningar och liv samt som en grund för den lokala identiteten som avspeglar den gemensamma kulturen och kulturarvet.

I lagstiftningen i Finland erkänns landskap och värden i anknytning till dem på grundlagsnivå och i många lagar som har eller kan ha verkningar för landskap. Landskapsbegreppet definieras inte i lagstiftningen. Sådana med landskap närbesläktade begrepp som förekommer i lagstiftningen är bland annat kulturmiljön och kultur- och kulturarvet.

Enligt 20 § i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet, inbegripet landskapet. I samma paragraf sägs vidare att det allmänna skall verka för att alla tillförsäkras en sund miljö som också är trivsamt i landskaps hänseende.

Syftet med MarkByggL är bland annat att skapa förutsättningar för en bra livsmiljö och främja en ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar utveckling. Målet för områdesplaneringen är att främja bland annat den byggda miljöns skönhet och värnandet om kulturvärden samt bevarandet av naturens mångfald och andra naturvärden (5 §). När

planer utarbetas skall, enligt 9 § i MarkByggL, de konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön som genomförandet av planen har utredas i nödvändig omfattning.

Inom systemet för områdesplanering ingår värnande om landskapet i målen och innehållskraven för landskaps-, general- och detaljplaner (28, 39 och 54 § i MarkByggL). I vår planeordning ingår landskapsplaner som fastställs av miljöministeriet, för flera kommuner gemensamma generalplaner samt generalplaner och detaljplaner som kommunerna godkänner. I planerna är det möjligt att utfärda planerings-, skydds- och byggbestämmelser på grunder som hänför sig till landskapet (30, 41 och 57 § i MarkByggL). När det gäller byggande på och planläggning av strandområden ställer lagen större krav vad avser landskapet (72 och 73 § i MarkByggL). I MarkByggL sägs också att byggnaden skall passa in i landskapet (117 §) och att åtgärder som förändrar landskapet inte får vidtas utan tillstånd (128 §), och krav ställs på värden av den byggda miljön från landskapets synpunkt (22 kap.).

MarkByggL ger möjlighet att inrätta nationalstadsparker bland annat för att bevara och vårda särskilda landskapsvärden (68 §).

Med stöd av 22 § i MarkByggL kan statsrådet sätta riksomfattande mål för områdesanvändningen, och dessa kan gälla bland annat ärenden som har en betydande inverkan på det nationella kultur- eller naturarvet. Vid planering på landskapsnivå och annan områdesplanering liksom i de statliga myndigheternas verksamhet skall målen för områdesanvändningen beaktas och främjas (24 § i MarkByggL). Enligt de riksomfattande mål för områdesanvändningen som statsrådet godkände år 2000 främjas trivselen i livsmiljön genom att vikt fästs vid den tidsmässiga skiktningen i den byggda miljön samt en strävan efter högklassigt byggda miljöer som stärker regionernas särprägel, är anpassade till miljön och byggda i en mänsklig skala. Enligt de särskilda målen skall i samband med områdesanvändningen säkras att nationellt sett betydelsefulla värden inom kulturarvet och naturarvet bevaras. De riksomfattande inventeringar som myndigheterna genomfört beträffande landskapsområden, kul-

turhistoriska miljöer och förhistoriska skyddsområden beaktas som utgångspunkter för planeringen av områdesanvändningen. När det gäller områden och objekt av nationellt värde skall områdesanvändningen anpassas till deras historiska utveckling.

Den byggda miljön kan skyddas utanför detaljplaneområden genom byggnadsskyddslagen. På skyddet av byggnader som är i statens ägo tillämpas förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader (480/1985). Kyrkolagen (1054/1993) skyddar kyrkor som är byggda före 1917. Fornlämningar är fredade med stöd av lagen om fornminnen.

Naturvårdslagen syftar bland annat till att bevara naturens mångfald och vårda landskapets värde (1 §). Med stöd av lagen är det möjligt att inrätta landskapsvårdsområden för att bevara och vårda landskapsbilden eller kulturlandskapets skönhet, dess historiska särdrag eller andra därmed sammanhängande särskilda värden (32 §). I beslutet att inrätta ett landskapsvårdsområde är det möjligt att ta in bestämmelser som behövs för att bevara väsentliga drag i landskapet. Ödemarkslagen tryggar bevarandet av områdenas ödemarkskarakter genom att begränsa nyttjandet av vägar, gruvor och skogar.

Sådana geologiska formationer som är landskapsmässigt värdefulla kan skyddas från tagande av substanser med stöd av marktäktslagen. Tillstånd för täktverksamhet förutsätter att en vacker landskapsbild inte fördäras och att betydande skönhetsvärden hos naturen eller speciella naturförekomster inte förstörs genom verksamheten (3 §). Täkterna skall alltid förläggas och täktverksamheten ordnas så, att dess skadliga inverkan på naturen och landskapsbilden blir så ringa som möjligt (3 och 4 §). Täktverksamheten skall förenas med tillståndsbestämmelser som gäller uppsnyggande av området och vård av landskapet (11 §).

Under de närmaste åren blir det aktuellt att revidera gruvlagen (503/1965), och i det sammanhanget prövas det på vilket sätt beaktandet av landskapsaspekter skall införlivas med gruvlagstiftningen.

Vattenlagen förutsätter att värdena i kulturmiljön beaktas vid tillståndsprövningen (bl.a. vattenlagen 1:15 och 2:3).

I förordningarna om stödsystemen för

jordbruket intar landskapsvärdena en central plats. Statsrådets förordning om kompensationsbidrag och miljöstöd för jordbruket (644/2000) fastställer villkoren för beviljande av stöd för jordbruket. Enligt den är syftet med kompensationsbidraget bland annat att bevara landsbygden samt att upprätthålla hållbara odlingsystem där i synnerhet miljö-
vårdskrav beaktas. Jord- och skogsbruksministeriets förordningar om bas- och tilläggsåtgärder i samband med miljöstödet (646/2000) och om specialstöd i samband med miljöstödet för jordbruk (647/2000) reglerar bevarandet och vården av landskapet. Vård av jordbrukslandskapet utgör ett av målen för miljöstödet för jordbruk. Ett av villkoren för basåtgärderna i samband med miljöstödet är att odlingslandskapet förblir öppet. För specialstödens del berörs odlingslandskapet bland annat av avtalen om utvecklande och vård av landskapet, främjande av naturens mångfald och skötsel av vårdbiotoper.

Skogslagen förutsätter att skötseln och användningen av skogarna är hållbar i ekonomiskt, ekologiskt och socialt hänseende. Social hållbarhet avser bland annat att hävdvunna skogsanvändningsformer, skogligt mångbruk och skogarnas kultur- och landskapsvärde beaktas. Bestämmelser om avverknings- och skötselåtgärder i fråga om särskilda objekt på skogsbruksmark, exempelvis objekt som kräver landskapsskydd, finns i 6 och 10 § i skogslagen. Genom lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996) är det möjligt att stödja och främja en hållbar skötsel och användning av skogarna. Med stöd av lagens 20 § kan bland annat iståndsättningsarbeten som är betydande med tanke på landskapsvården stödjas.

I väglagstiftningen, och i praktiken också för järnvägarnas del, är utgångspunkten att planeringen skall basera sig på planläggning; via den landskapsvärdena beaktas i planeringen.

Verkningarna av projekt som kan ha betydande skadliga miljökonsekvenser bedöms genom det förfarande som anges i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Med miljökonsekvenser avses bland annat de verkningar som ett projekt medför för samhällsstrukturen, byggnader, landskapet, stadsbilden och kulturarvet (2 §).

På det sätt som anges ovan erkänner lagstiftningen i Finland i stor utsträckning landskapet och de därmed förknippade värdena som något som bör uppmärksammas och regleras i lagstiftningen. Den gällande lagstiftningen i Finland uppfyller förpliktelsen i artikel 5 a, så sättandet av konventionen i kraft förutsätter inga lagstiftningsändringar.

5 b. *Landskapspolitik*. Enligt punkt b skall parterna genom att vidta de särskilda åtgärderna i artikel 6 fastlägga en landskapspolitik som tar sikte på skydd, förvaltning och planering av landskap. Åtgärderna i artikel 6 är ökad medvetenhet, utbildning, kartläggning och värdering av landskap, mål för landskapskvalitet och genomförande med lämpliga metoder.

I Finland har det utarbetats flera landskapspolitiska strategier och målprogram som är inriktade på skydd, förvaltning och planering av landskap, exempelvis landskapskommissionens betänkande (kommittébetänkande 1980:44), ett betänkande av kommissionen för utvecklande av landskapsvården (kommittébetänkande 1985:4), ett betänkande av arbetsgruppen för landskapsvårdsområden (Miljöministeriet, arbetsgruppsbetänkande 66/1992), statsrådets principbeslut om nationellt värdefulla landskapsområden och utvecklandet av landskapsvården (1995), statsrådets principbeslut om riksomfattande mål för områdesanvändningen (2000) och den strategi för byggnadsarvet som statsrådet har godkänt (2001). Dessutom innehåller det landsbygdspolitiska specialprogram som statsrådet har fastställt 2004 målet att bereda ett nationellt mål- och åtgärdsprogram för landskapsvård.

Inrättandet av ett nät av nationalparker och inrättandet av ödemarker samt godkännandet av riksomfattande naturskyddsprogram är viktiga politiska ställningstaganden också i samband med främjandet av landskapsskyddet. I nätverket Natura 2000 ingår objekt som omfattas av de ovan nämnda skyddsprogrammen, ödemarksområden och många andra helheter som är av stor betydelse i landskapshänseende. Mål för landskapskvaliteten har ställts upp också i många betänkan- den och handböcker som utarbetats på bred bas.

De regionala kulturmiljöprogrammen drar

huvudsakligen upp riktlinjer för planeringen, skyddet och vården av landskapet i anslutning till den byggda miljön. Också många kommuner har utarbetat egna kulturmiljöprogram.

Punkt b i artikeln förutsätter inga lagstiftningsändringar.

5 c. *Medverkan*. I punkt c åläggs parterna att införa förfaranden för medverkan från allmänheten, myndigheter och andra parter med intresse för att utforma och genomföra de målprogram beträffande landskapet som avses i artikel 5 b. Konventionen framhäver beaktandet av allmänhetens åsikt vid fastställandet av målen för landskapskvaliteten.

Lagstiftningen i Finland tryggar de berörda parterna rätten att delta i och påverka samhällets och livsmiljöns utveckling. Allmänhetens rätt att medverka är en allmän princip i lagstiftningen. Enligt 14 § 3 mom. i Finlands grundlag skall det allmänna främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Enligt 20 § i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet, och det allmänna skall verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Förvaltningslagen (434/2003) är en allmän lag som gäller förvaltningens verksamhet. Genom den främjas de berörda parternas möjligheter att få information om sådana angelägenheter som angår dem själva och att påverka dem. I lagen föreskrivs om information om att ärenden är anhängiga (41 §), delgivningssätten (55 §), förfarandet vid delgivning (10 kap.) samt motiveringen av beslut (45 §).

Rätten till deltagande har stärkts i den senaste tidens totalreformer av miljölagarna. Målet har varit att trygga en vidsträckt rätt till deltagande särskilt inom planeringen av markanvändningen, naturvården och förfarandet vid bedömning av miljökonsekvenser samt tillståndsförfarandet.

Allmänhetens rätt att medverka tryggas i den gällande lagstiftningen på det sätt som konventionen förutsätter, och konventionen förutsätter till denna del inte någon ändring av lagstiftningen.

5 d. *Regional- och stadsplaneringspolitik*

samt sektorpolitik. Enligt punkt d i artikeln förutsätts att parterna i konventionen systematiskt integrerar landskap särskilt i sin regional- och stadsplaneringspolitik och i sådana mål- och åtgärdsprogram som har direkt eller indirekt inverkan på landskap. Som exempel nämns i konventionen regional- och stadspolitiken samt kultur-, miljö-, jordbruks- och socialpolitiken samt den ekonomiska politiken. Landskapet bör inte uppfattas enbart som en särfråga, för landskapet kan påverkas positivt eller negativt genom åtgärder som många olika förvaltningsområden står för, såsom regionalpolitiska avgöranden som faller inom inrikesministeriets ansvarsområde, kultur- och undervisningsavgöranden som faller inom undervisningsministeriets ansvarsområde, avgöranden beträffande kommunikations- och trafikledsstrukturer som faller inom kommunikationsministeriets ansvarsområde, avgöranden beträffande till exempel utnyttjandet av vindkraft eller kraftöverföring som faller inom handels- och industriministeriets ansvarsområde eller med jord- eller skogsbruket förknippade avgöranden som faller inom jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde.

Kravet på att landskapet skall integreras i regional- och stadsplaneringspolitiken uppfylls huvudsakligen via MarkByggL.

I de sektorpolitiska mål- och åtgärdsprogrammen beaktas landskapsaspekter med stöd av den nya lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005, träder i kraft den 1 juni 2005). I lagen regleras bland annat utredningen och bedömningen av de direkta och indirekta verkningar som planer och program medför för landskapet.

Landskapsaspekter har redan integrerats i olika sektorpolitiska mål- och åtgärdsprogram, till exempel miljöprogrammet för landsbygden (1992), miljöprogrammet för skogsbruket (1994), miljöprogrammen för jordbruket, naturresursstrategierna för jord- och skogsbruket, det nationella skogsprogrammet 2010 (1999), strategin för byggande på landsbygden (2000), det horisontella programmet för utveckling av landsbygden (2000), byggnadsstrategin (2001), de landsbygdspolitiska helhetsprogrammen, målprogrammen för skogsbruket, de regiona-

la kulturmiljöprogrammen och Vägförvaltningens miljö- och handlingsprogram.

Genomförandet av landskapskonventionen förutsätter samarbete mellan olika förvaltningsområden och aktörer för samordning av målen. Artikel 6 förutsätter inga lagstiftningsändringar.

Artikel 6. Särskilda åtgärder. I artikeln uppräknas de särskilda åtgärder med vilkas hjälp landskapspolitiken skall genomföras. Åtgärderna är ökad medvetenhet om landskapets värde, utbildning, kartläggning och värdering av landskapen, mål för landskapskvaliteten och genomförande.

A. *Ökad medvetenhet.* I punkt A åläggs parterna att öka medvetenheten hos medborgare, organisationer och myndigheter om landskapets värde, deras roll och om förändringar i landskapen, eftersom alla har ett ansvar för landskapet och landskapsvården.

Kravet i artikeln uppfylls bland annat genom regelbundna överläggnings- och utbildningsdagar i planering och förvaltning av landskapet för olika intressegrupper och genom tillhandahållande av information om landskapet, rådgivning i landskapsvård och anvisningar för beaktande av landskapet. Via den utbildning och rådgivning som ingår i systemet med miljöstöd för jordbruket får jordbrukarna information om skötseln, upprätthållandet och utvecklandet av odlingslandskapet. Den områdesarkitektsverksamhet som miljöministeriet understöder har starkt lokalförvaltningens och invånarnas medvetenhet om landskapets betydelse. Främjandet av natur- och kulturturism ökar näringslivets, kommunernas och medborgarnas uppskattning av landskapet och intresse för landskapsvård.

Punkt A förutsätter inga lagstiftningsändringar.

B. *Utbildning.* I punkt B åläggs parterna att främja utbildning för specialister i landskapsvärdering och landskapsförvaltning och att organisera tvärvetenskapliga utbildningsprogram i landskapspolitik samt skydd, förvaltning och planering av landskap för myndigheter och föreningar som har med landskapsfrågor att göra. Konventionen förpliktar parterna också att ordna kurser på skolor och universitet som, inom de berörda ämnesområdena, tar upp frågor som uppkommer i

samband med skydd, förvaltning och planering av landskap samt landskapsforskning, eftersom landskapsexperter behövs till hjälp för många förvaltningsområden och aktörer.

I Finland har utbildning i landskapsarkitektur ordnats sedan 1969. Vid Tekniska högskolans arkitektavdelning kan man avlägga landskapsarkitektexamen inom utbildningsprogrammet för landskapsarkitektur. Vid Åbo universitet finns ett utbildningsprogram för kulturproduktion och landskapsforskning.

Utbildning i inventering och värdering av landskap ordnas tidvis också vid andra universitet. Också i yrkeshögskolor är det möjligt att studera landskapsplanering och landskapsvård. Landskapets olika drag behandlas på miljövårds- och geografikurser i grundskolan, gymnasiet och yrkesläroanstalterna.

Punkt B förutsätter inga lagstiftningsändringar.

C. *Kartläggning och värdering.* Punkt C ålägger parterna att, i enlighet med artikel 5 c, med aktiv medverkan av allmänheten, myndigheter och andra parter, (i) kartlägga sina egna landskap över hela sitt territorium, (ii) analysera landskapets särdrag och de krafter och påtryckningar som omvandlar dem och (iii) lägga märke till förändringar. Dessutom skall landskapen värderas med hänsyn till det särskilda värden som befolkningen tillskriver dem.

Enligt beredningsdokumenten avses med landskapets särdrag höjdvariationer och andra fysiska drag, markanvändningen, områden för ekonomisk aktivitet och bosättning och deras hävdvunna placering, stängsel och andra typiska konstruktioner samt viktiga kulturmiljö- och naturområden. Landskap som kartlagts som sakkunnigarbete värderas så, att hänsyn tas till den lokala befolkningens och de olika intressegruppernas, såsom markägares, rekreationsanvändares, turisternas och näringslivets åsikter med hjälp av metoderna för deltagande planering. Syftet med värderingen är att föra fram de drag hos landskapet som är så värdefulla att de bör skyddas. Dessutom framförs de drag hos landskapet som behöver vård samt sådana drag och områden som bör stärkas.

Till hjälp för kartläggnings- och värderingsförfarandena används utväxlande mellan parterna av erfarenheter och goda arbetsme-

toder med stöd av artikel 8.

Som hjälpmedel för forskningen i och värderingen av kulturlandskap delade en landskapsområdesarbetsgrupp vid miljöministeriet i början av 1990-talet in Finland i tio landskapsområden som skiljer sig från varandra till sina särdrag (arbetsgruppsbetänkande 66/1992). I samband med arbetet gestaltades landskapens särdrag för hela Finlands del på ett sätt som motsvarar åläggandet i konventionen.

De viktigaste av utredningarna om kulturlandskap är en utredning om de mest representativa kulturlandskapen på landsbygden som färdigställdes 1992 (arbetsgruppsbetänkande 66/1992), en utredning om den byggda kulturmiljön som färdigställdes 1993 (Museiverket, publikation 16, 1993) och en inventering av de traditionella landskapen som genomfördes under åren 1992—1998 (Regionala miljöpublikationer). Vid Museiverket pågår en översyn av förteckningen över objekt tillhörande den byggda kulturmiljön och av avgränsningarna i den.

Landskapsutredningar och uppföljning företas också i samband med markanvändningsplaneringen samt miljökonsekvensbedömningar av olika projekt och planer. Den pågående revideringen av landskapsplanerna främjar den i konventionen ingående förplikelsen att fastställa landskapens särdrag över hela territoriet och att analysera de faktorer som omvandlar dem.

Deltagandet från medborgare och olika aktörer, till vilket det hänvisas också i denna artikel, behandlas mera ingående i samband med artikel 5 c. Punkt C i artikeln förutsätter inga lagstiftningsändringar.

D. Mål för landskapskvalitet. Punkt D ålägger parterna att utarbeta mål för landskapskvalitet (definieras i artikel 1 c) för de landskap som har kartlagts och värderats efter att medborgarna hörts i enlighet med artikel 5 c.

MarkByggL förutsätter att utvecklingsmål fastställs på alla plannivåer. Kraven på planernas innehåll (28, 39 och 54 §) förutsätter värnande om landskapsvärdena, vilket skall beaktas vid måluppställningen. I planerna kan målen för specificerade landskap anges till exempel genom särskilda planerings-, bygg- eller skyddsbestämmelser (30, 41 och

57 §). Dessutom uppfyller de i 9 kap. i MarkByggL ingående bestämmelserna om nationalstadsparker som kan inrättas för bevarande och vård av särskilda landskapsvärden och bestämmelserna i 5 kap. i naturvårdslagen om landskapsvårdsområden konventionens definition beträffande uppställande av kvalitetsmål.

Lokalbefolkningen, markägarna, myndigheterna och olika sammanslutningar har möjlighet att i samband med planläggningsförfarandet vara med om att ställa upp målen i enlighet med 62 § i MarkByggL.

Regionala och kommunala kulturmiljöprogram sammanställs i samarbete med olika intressegrupper. Skötsel- och nyttjandeplaner för landskapet som utarbetats för nationellt värdefulla områden bygger också på kvalitetsmål som ställts upp i samråd med invånarna.

Punkt D förutsätter inga ändringar i lagstiftningen.

E. Genomförande. Punkt E ålägger parterna att, för att genomföra landskapspolitiken, inrätta instrument som syftar till att skydda, förvalta och planera landskapet. Genomförandeåtgärderna skall avse mål som utformats i enlighet med punkt D i samma artikel.

Lagstiftningen i Finland innehåller de viktigaste instrumenten för uppnående av mål som gäller landskapet. Genom högklassig markanvändningsplanering där landskapsmålen förtydligas genom tillräckliga planerings-, bygg- och skyddsbestämmelser är det möjligt att genomföra den landskapspolitik som valts. Planläggning tillhandahåller ett centralt instrument för främjandet av landskapsplaneringen.

Särskilda instrument för skydd och utveckling av kulturlandskapet är de nationalstadsparker som kan inrättas med stöd av MarkByggL och de landskapsvårdsområden som kan inrättas med stöd av naturvårdslagen. Vid skyddet av de orörda landskapen är inrättandet av nationalparker och genomförandet av naturskyddsprogram viktiga instrument.

Det är möjligt att inverka på landsbygdslandskapet genom stöd- och styråtgärder som gäller jord- och skogsbruket. Finansieringsstöd för vård av den byggda kulturmiljön existerar också.

De särskilda åtgärderna i artikel 6 förutsätter inte lagstiftningsändringar utan integrering av landskap i handlingsprogram och praktiska åtgärder för fullgörande av skyldigheterna.

Artikel 7. Internationella riktlinjer och program. Parterna förbinder sig att samarbeta om beaktandet av landskapsdimensionen i internationella politikområden och program och att rekommendera att landskapshänsyn tas i dessa.

Parterna har ännu inte utfärdat gemensamma ställningstaganden beträffande beaktandet av miljön.

Artikel 7 förutsätter inga lagstiftningsändringar.

Artikel 8. Ömsesidigt bistånd och informationsutväxling. Parterna förbinder sig att samarbeta för att genomföra de åtgärder som vidtas enligt konventionen genom att ge varandra tekniskt och vetenskapligt bistånd och genom att utväxla erfarenheter och resultat av forskningsprojekt gällande alla förpliktelser som ingår i konventionen. Konventionen förutsätter också utväxling av landskapspecialister.

Artikel 8 förutsätter inga lagstiftningsändringar.

Artikel 9. Landskap som går över riksgränser. I konventionen uppmuntras till samarbete på lokal och regional nivå då det gäller landskapshelheter över riksgränser.

Artikel 9 förutsätter inga lagstiftningsändringar.

Artikel 10. Uppföljning av genomförandet av konventionen. Förfarandet för uppföljning av genomförandet har skrivits in i konventionen. Europarådets ministerkommitté utser de expertkommittéer som ansvarar för uppföljningen av genomförandet av konventionen. Europarådets generalsekreterare översänder till ministerkommittén rapporter om det arbete som utförts och om hur konventionen fungerar. Expertkommittéerna föreslår ministerkommittén kriterierna för tilldelning av och reglerna för Europarådets landskapspris.

Styrkommittén för kulturarvsfrågor (CDPAT) och kommittén för biologisk mångfald och landskapsmångfald (CO-DBP) har utsetts till uppföljare av genomförandet av konventionen.

Artikel 10 förutsätter inga lagstiftningsänd-

ringar.

Artikel 11. Europarådets landskapspris. Lokala och regionala myndigheter och grupperingar av sådana myndigheter eller icke-statliga organisationer kan tilldelas en utmärkelse som är ett erkännande för en sådan politik eller sådana åtgärder för att skydda, förvalta eller planera sitt landskap som kan tjäna som ett exempel på andra håll i Europa. Ansökningar om landskapspriset sänds till expertkommittéerna, och på förslag av dem fastställer ministerkommittén kriterierna för tilldelning av priset, antar regler för ansökan om priset och tilldelar priset.

Avsikten med tilldelningen av Europarådets landskapspris är att uppmuntra dem som får priset att på ett hållbart sätt säkerställa skydd, förvaltning och planering av de berörda landskapsområdena. Förhoppningen är att ordnandet av den europeiska landskaps tävlingen också skall leda till att nationella landskapspris delas ut. Ansökningar om det europeiska landskapspriset har ännu inte kunnat göras.

Artikel 11 förutsätter inga lagstiftningsändringar.

Artikel 12. Förhållande till andra regelverk. Enligt artikel 12 skall bestämmelserna i konventionen inte påverka strängare bestämmelser om skydd, förvaltning och planering av landskap i andra befintliga eller framtida bindande nationella eller internationella regelverk.

Artikel 12 hör till området för lagstiftningen, men förutsätter inga ändringar i den gällande lagstiftningen.

Artikel 13. Undertecknande, ratificering och ikraftträdande. Enligt artikel 13 står konventionen öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. Den skall ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare. Enligt punkt 2 träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då tio medlemsstater i Europarådet har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av konventionen i enlighet med bestämmelserna i punkt 1 i artikeln. Enligt punkt 3 träder konventionen i förhållande till en medlemsstat som senare uttrycker sitt

samtycke till att vara bunden av konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet deponerades.

Artikel 14 förutsätter inga lagstiftningsändringar.

Artikel 14. Anslutning. Enligt punkt 1 kan Europarådets ministerkommitté efter att konventionen har trätt i kraft inbjuda Europeiska gemenskapen och varje stat som inte är medlem av Europarådet att ansluta sig till konventionen genom ett beslut som fattas med det majoritetsbeslut som anges i artikel 20 d i Europarådets stadga (FördrS 21/1989) samt enhälligt av de anslutna stater som är berättigade att sitta i ministerkommittén. I punkt 2 konstateras att konventionen i förhållande till en stat som ansluter sig eller till Europeiska gemenskapen, om den ansluter sig, träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då anslutningsinstrumentet deponerades hos Europarådets generalsekreterare.

Artikel 15 förutsätter inga lagstiftningsändringar.

Artikel 15. Territoriell tillämpning. Enligt punkt 1 kan en stat eller Europeiska gemenskapen vid tidpunkten för undertecknandet av konventionen eller när den deponerar sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument ange på vilket territorium eller vilka territorier konventionen skall vara tillämplig. I punkt 2 konstateras vidare att en part vid en senare tidpunkt, genom förklaring ställd till Europarådets generalsekreterare, kan utsträcka tillämpningen av konventionen till ett annat territorium som anges i förklaringen. Konventionen träder i kraft med avseende på ett sådant territorium den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog förklaringen. Enligt punkt 3 kan en förklaring som avgetts i enlighet med punkterna 1 och 2 med avseende på ett territorium som har angetts i förklaringen återtas genom en notifikation ställd till generalsekreteraren. Återtalandet träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period

om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog notifikationen.

Enligt ett dokument som förklarar konventionen (European Landscape Convention, Explanatory Report) gäller artikeln närmast territorier med särskild status, såsom Grönland i fallet Danmark. Eftersom Åland har godkänt ratificeringen av konventionen har Finland ingen särskild anledning att definiera konventionens geografiska tillämpningsområde närmare. Konventionen tillämpas därmed på Finlands hela territorium.

Artikel 16 förutsätter inga lagstiftningsändringar.

Artikel 16. Uppsägning. Enligt artikeln kan en part när som helst säga upp konventionen genom notifikation till Europarådets generalsekreterare. Uppsägningen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog notifikationen.

Artikel 17 förutsätter inga lagstiftningsändringar.

Artikel 17. Ändringar. Parterna eller de expertkommittéer som avses i artikel 10 kan föreslå ändringar i konventionen. Enligt punkt 2 skall ändringsförslag notifieras till Europarådets generalsekreterare som skall översända dem till Europarådets medlemsstater, de andra parterna och till varje europeisk stat som inte är medlem i Europarådet och som har inbjudits att ansluta sig till konventionen i enlighet med bestämmelserna i artikel 14. Enligt punkt 3 skall de expertkommittéer som avses i artikel 10 behandla varje ändringsförslag och framlägga den text som har antagits med tre fjärdedelars majoritet av parternas företrädare för antagande av ministerkommittén. Sedan förslaget har antagits av ministerkommittén med den majoritet som anges i artikel 20 d i Europarådets stadga och enhälligt av de anslutna stater som är berättigade att sitta i ministerkommittén, skall texten översändas till parterna för godtagande.

Enligt punkt 4 skall en ändring träda i kraft för de parter som har godtagit den på den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då tre av Europarådets medlemsstater informerade generalsekreteraren om sitt godtagande. För en part som godtar ändringen se-

nare skall en sådan ändring träda i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då denna part informerade generalsekretären om sitt godtagande.

Artikel 18 förutsätter inga lagstiftningsändringar.

Artikel 18. Notifikationer. Europarådets generalsekreterare skall notifiera Europarådets medlemsstater, varje stat eller Europeiska gemenskapen som har anslutit sig till konventionen om a) undertecknande, b) deponering av ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument, c) dagen för konventionens ikraftträdande enligt artiklarna 13, 14 och 15, d) alla deklARATIONER enligt artikel 15, e) alla uppsägningar enligt artikel 16, f) alla förslag till ändring, varje förslag till ändring som antagits enligt artikel 17 och den dag då den träder i kraft, och g) andra åtgärder, notifikationer, upplysningar eller meddelanden som rör konventionen.

Konventionen har upprättats på engelska och franska, vilka båda texter äger lika giltighet, i ett enda exemplar som skall deponeras i Europarådets arkiv.

Artikel 18 förutsätter inga lagstiftningsändringar.

2. Lagförslag

1 §. De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den europeiska landskapskonventionen gäller enligt 1 § i lagförslaget som lag sådana Finland har förbundit sig till dem. De avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen refereras nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Om ikraftträdandet av lagen bestäms genom förordning av republikens president. Det är meningen att lagen skall träda i kraft samtidigt med konventionen.

3. Ikraftträdande

Den europeiska landskapskonventionen trädde i kraft internationellt den 1 mars 2004. För Finlands del träder den i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då Finlands godkännandeinstrument deponera-

des. Den lag som ingår i propositionen föreslås träda i kraft samtidigt med konventionen vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

Europeiska landskapskonventionen innehåller bestämmelser i frågor som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Sådana är till exempel bestämmelser om byggnads- och planväsendet (18 § 7 punkten), natur- och miljövård (18 § 10 punkten) samt fornminnen och skydd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och föremål i landskapet (18 § 11 punkten). Ålands lagtings bifall till att den i propositionen föreslagna ikraftträdandelagen träder i kraft i landskapet Åland behöver därmed inhämtas i enlighet med 59 § 1 mom. i självstyrelselagen.

4. Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

I enlighet med 94 § 1 mom. i grundlagen godkänner riksdagen bland annat fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande. Bestämmelser som av någon annan orsak kräver riksdagens godkännande är bland annat internationella förpliktelser som är bindande för riksdagens budgetbefogenheter (GrUU 45/2000 rd). Som sådana förpliktelser har i praktiken betraktats närmast bestämmelser som medför direkta utgifter för staten. Godkännandet och ikraftsättandet av den europeiska landskapskonventionen medför inte utgifter av nämnda slag för Finland.

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis skall en bestämmelse i ett fördrag eller någon annan bindande förpliktelse anses höra till området för lagstiftningen, om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om det finns lagbestämmelser den sak som bestämmelsen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland skall lagstiftas

om saken. På dessa grunder hör en bestämmelse i en internationell förpliktelse till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11 och 12/2000 rd).

Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis hör också bestämmelser som indirekt påverkar innehållet i och tillämpningen av materiella avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen själva till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd och GrUU 24/2001 rd). Sådana bestämmelser finns i artiklarna 1, 2 och 12 i konventionen.

Artikel 1 i konventionen innehåller definitioner som är väsentliga med avseende på tillämpningen av konventionen. Sådana konventionsbestämmelser av typen definition hör till området för lagstiftningen eftersom de inverkar på innehållet i och tillämpningen av andra avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 och GrUU 24/2001). Artikel 1 kräver därmed riksdagens samtycke.

I artikel 2 definieras konventionens tillämpningsområde. Enligt artikeln tillämpas konventionen, om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 15, på parternas hela territorium och omfattar natur-, landsbygds-, stads- och förortsområden. Den inbegriper landområden, inlandsvatten och havsområden och avser landskap som kan anses som särskilt värdefulla såväl som vardagliga landskap och degraderade landskap. Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis hör bestämmelser om ett avtals geografiska tillämpningsområde till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd). Dessutom har bestämmelserna i artikel 2 tolkningsverkan vid tillämpningen av konventionen. Således hör artikel 2 till området för lagstiftningen och kräver riksdagens samtycke.

Artikel 5 innehåller bestämmelser om allmänna åtgärder. Enligt punkt a skall parterna införliva landskapsaspekter med sin lagstiftning. Bestämmelsen förutsätter åtgärder som hör till området för lagstiftningen och hör därmed till området för lagstiftningen samt förutsätter riksdagens samtycke.

Enligt artikel 5 c förbinder sig parterna att införa förfaranden för medverkan från parter med intresse för att utforma och genomföra

program och åtgärder beträffande skydd, förvaltning och planering av landskapet. Bestämmelsen anknyter till 20 § 2 mom. i grundlagen, enligt vilket det allmänna skall verka för att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Bestämmelsen gäller också 2 § 2 mom. och 14 § 3 mom. i grundlagen. Enligt det förstnämnda lagrummet hör till demokratin att den enskilde har rätt att ta del i och påverka samhällets och livsmiljöns utveckling. Det sistnämnda lagrummet inbegriper en princip enligt vilken statsmakten skall främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Grundlagens syften har preciserats exempelvis i naturvårdslagen och MarkByggL. Bestämmelsen i fråga hör till området för lagstiftningen och förutsätter därmed riksdagens samtycke.

Artikel 6 gäller verkställighetsåtgärder: ökad medvetenhet, utbildning, kartläggning och värdering av landskap, mål för landskapskvalitet och genomförande. Av dem kan den sista åtgärden, genomförande enligt punkt E, indirekt anses gälla lagstiftningsbehörigheten, eftersom de i konventionen avsedda åtgärder för skydd, förvaltning och planering av landskapet som skall tas i bruk för genomförande av landskapspolitiken också kan vara av lagstiftningsnatur eller av skattepolitisk natur, även om de inte nödvändigtvis behöver vara det; också administrativa eller ekonomiska instrument kommer i fråga. Denna bestämmelse i konventionen kan emellertid också förutsätta åtgärder som hör till området för lagstiftningen och förutsätter därmed riksdagens samtycke.

I artikel 12 i konventionen bestäms om avtalets förhållande till andra nationella eller internationella regelverk. Enligt grundlagsutskottets ovan konstaterade ståndpunkt hör bestämmelser om ett avtals förhållande till andra avtal till området för lagstiftningen, eftersom de inverkar på tillämpningen av materiella avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Artikel 12 kräver därmed riksdagens samtycke.

På de grunder som nämns ovan innehåller konventionen inte bestämmelser som skulle gälla grundlagen på det sätt som avses i 94 §

2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan konventionen därmed godkännas med enkel majoritet, och förslaget till lag om sättande i kraft av den kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner den i Florens den 20 oktober 2000 ingångna europeiska landskapskonventionen.

Eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den europeiska landskapskonventionen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den i Florens den 20 oktober 2000 ingångna europeiska landskapskonventionen gäller som lag sådana Finland har förbundet sig till dem.

2 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 3 juni 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister *Jan-Erik Enestam*

Fördragstext

EUROPEISK LANDSKAPSKONVENTION

Inledning

Europarådets medlemsstater som undertecknat denna konvention,

som beaktar att Europarådets mål är att uppnå en ökad sammanhållning mellan dess medlemmar, för att värna om och förverkliga de ideal och principer som utgör deras gemensamma arv, och att detta mål fullföljs i synnerhet genom överenskommelser på det ekonomiska och sociala området,

som är angelägna om att uppnå en hållbar utveckling grundad på ett balanserat och harmoniskt förhållande mellan sociala behov, ekonomisk verksamhet och miljön,

som konstaterar att landskapet spelar en viktig roll av allmänt intresse på det kulturella, ekologiska, miljömässiga och sociala planet, och utgör en resurs som är gynnsam för ekonomisk verksamhet och att skydd, förvaltning och planering av landskap kan bidra till att skapa arbetstillfällen,

som är medvetna om att landskapet bidrar till att skapa lokala kulturer och att det är en grundläggande beståndsdel i det europeiska natur- och kulturarvet, som bidrar till människornas välbefinnande och till att stärka den europeiska identiteten,

som erkänner att landskapet är en viktig del av människornas livskvalitet överallt: i stadsområden och på landsbygden, i såväl degraderade områden som områden med av hög kvalitet, i såväl vardagliga områden som områden som anses vara särskilt vackra,

som konstaterar att utvecklingen av produktionsteknikerna inom jordbruk, skogsbruk, industri och gruvdrift samt inom regional planering, stadsplanering, transport, infrastruktur, turism och fritidsliv samt, mer generellt, förändringar i världsekonomin i

EUROPEAN LANDSCAPE CONVENTION

Preamble

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage, and that this aim is pursued in particular through agreements in the economic and social fields;

Concerned to achieve sustainable development based on a balanced and harmonious relationship between social needs, economic activity and the environment;

Noting that the landscape has an important public interest role in the cultural, ecological, environmental and social fields, and constitutes a resource favourable to economic activity and whose protection, management and planning can contribute to job creation;

Aware that the landscape contributes to the formation of local cultures and that it is a basic component of the European natural and cultural heritage, contributing to human well-being and consolidation of the European identity;

Acknowledging that the landscape is an important part of the quality of life for people everywhere: in urban areas and in the countryside, in degraded areas as well as in areas of high quality, in areas recognised as being of outstanding beauty as well as everyday areas;

Noting that developments in agriculture, forestry, industrial and mineral production techniques and in regional planning, town planning, transport, infrastructure, tourism and recreation and, at a more general level, changes in the world economy are in many

många fall påskyndar omvandlingen av landskapen,

som önskar uppfylla allmänhetens önskan att kunna glädja sig åt landskap av hög kvalitet och att spela en aktiv roll i utvecklingen av landskapen,

som tror att landskapet är en viktig beståndsdel i det enskilda och sociala välbefinnandet och att skydd, förvaltning och planering av landskap medför rättigheter och skyldigheter för alla,

som beaktar befintliga internationella rättsakter om skydd och förvaltning av natur- och kulturarv, region- och markanvändningsplanering, kommunal självstyrelse och samarbete över gränserna, i synnerhet konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö (Bern den 19 september 1979), konventionen om skydd för byggnadskulturarvet i Europa (Granada den 3 oktober 1985), den europeiska konventionen om skydd för det arkeologiska kulturarvet (reviderad) (Valletta den 16 januari 1992), den europeiska ramkonventionen om samarbete över riksgränser mellan lokala och regionala samhällsorgan (Madrid den 21 maj 1980) och tilläggsprotokollen till denna, den europeiska konventionen om kommunal självstyrelse (Strasbourg den 15 oktober 1985), konventionen om biologisk mångfald (Rio den 5 juni 1992), konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (Paris den 16 november 1972) och konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslut och rätt till prövning i miljöfrågor (Århus den 25 juni 1998),

som erkänner att de europeiska landskapsens kvalitet och mångfald utgör en gemensam resurs och att det är viktigt att samarbeta om skydd, förvaltning och planering av denna resurs,

som önskar erbjuda ett nytt instrument som uteslutande avser skydd, förvaltning och planering av all landskap i Europa,

har kommit överens om följande:

cases accelerating the transformation of landscapes;

Wishing to respond to the public's wish to enjoy high quality landscapes and to play an active part in the development of landscapes;

Believing that the landscape is a key element of individual and social well-being and that its protection, management and planning entail rights and responsibilities for everyone;

Having regard to the legal texts existing at international level in the field of protection and management of the natural and cultural heritage, regional and spatial planning, local self-government and transfrontier co-operation, in particular the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats (Bern, 19 September 1979), the Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe (Granada, 3 October 1985), the European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage (revised) (Valletta, 16 January 1992), the European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities (Madrid, 21 May 1980) and its additional protocols, the European Charter of Local Self-government (Strasbourg, 15 October 1985), the Convention on Biological Diversity (Rio, 5 June 1992), the Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage (Paris, 16 November 1972), and the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice on Environmental Matters (Aarhus, 25 June 1998);

Acknowledging that the quality and diversity of European landscapes constitute a common resource, and that it is important to co-operate towards its protection, management and planning;

Wishing to provide a new instrument devoted exclusively to the protection, management and planning of all landscapes in Europe,

Have agreed as follows:

Kapitel 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Definitioner

I denna konvention avses med

a) *landskap*: ett område sådant som det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspel mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer,

b) *landskapspolitik*: berörda myndigheters utformning av generella principer, strategier och riktlinjer som gör det möjligt att vidta särskilda åtgärder i syfte att skydda, förvalta och planera landskap,

c) *mål för landskapskvalitet*: berörda myndigheters formulering, för ett särskilt landskap, av allmänhetens önskemål med avseende på landskapskaraktären i deras livsmiljö,

d) *landskapskydd*: åtgärder för att bevara och upprätthålla ett landskaps utmärkande eller karaktäristiska drag, när det är berättigat på grund av dess natur- och kulturmiljövärde som en följd av dess naturliga utformning och/eller av mänsklig verksamhet,

e) *landskapsförvaltning*: åtgärder för att säkerställa en regelbunden skötsel av ett landskap, så att förändringar som orsakas av sociala, ekonomiska och miljömässiga processer styrs och samordnas, med sikte på en hållbar utveckling,

f) *landskapsplanering*: kraftfulla framtidsinriktade åtgärder för att förbättra, återställa eller skapa landskap.

Artikel 2

Tillämpningsområde

Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 15 är denna konvention tillämplig på parternas hela territorium och omfattar natur-, landsbygds-, stads- och förortsområden. Den inbegriper landområden, inlandsvatten och havsområden. Den avser landskap som kan anses som särskilt värdefulla

Chapter 1

General provisions

Article 1

Definitions

For the purposes of the Convention:

a) "Landscape" means an area, as perceived by people, whose character is the result of the action and interaction of natural and/or human factors;

b) "Landscape policy" means an expression by the competent public authorities of general principles, strategies and guidelines that permit the taking of specific measures aimed at the protection, management and planning of landscapes;

c) "Landscape quality objective" means, for a specific landscape, the formulation by the competent public authorities of the aspirations of the public with regard to the landscape features of their surroundings;

d) "Landscape protection" means actions to conserve and maintain the significant or characteristic features of a landscape, justified by its heritage value derived from its natural configuration and/or from human activity;

e) "Landscape management" means action, from a perspective of sustainable development, to ensure the regular upkeep of a landscape, so as to guide and harmonise changes which are brought about by social, economic and environmental processes;

f) "Landscape planning" means strong forward-looking action to enhance, restore or create landscapes.

Article 2

Scope

Subject to the provisions contained in Article 15, this Convention applies to the entire territory of the Parties and covers natural, rural, urban and peri-urban areas. It includes land, inland water and marine areas. It concerns landscapes that might be considered outstanding as well as everyday or

såväl som vardagliga landskap och degraderade landskap.

degraded landscapes.

Artikel 3

Article 3

Mål

Aims

Konventionens mål är att främja skydd, förvaltning och planering av landskap samt att organisera europeiskt samarbete i landskapsfrågor.

The aims of this Convention are to promote landscape protection, management and planning, and to organise European co-operation on landscape issues.

Kapitel 2

Chapter 2

Nationella åtgärder

National measures

Artikel 4

Article 4

Ansvarsfördelning

Division of responsibilities

Varje part skall genomföra denna konvention, i synnerhet artiklarna 5 och 6, enligt sin egen kompetensfördelning, i enlighet med sina grundlagsenliga principer och administrativa ordningar, och i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen, samtidigt som hänsyn tas till den europeiska konventionen om kommunal självstyrelse. Utan att göra avsteg från bestämmelserna i denna konvention skall varje part harmonisera genomförandet av denna konvention med sin egen politik.

Each Party shall implement this Convention, in particular Articles 5 and 6, according to its own division of powers, in conformity with its constitutional principles and administrative arrangements, and respecting the principle of subsidiarity, taking into account the European Charter of Local Self-government. Without derogating from the provisions of this Convention, each Party shall harmonise the implementation of this Convention with its own policies.

Artikel 5

Article 5

Allmänna åtgärder

General measures

Varje part förbinder sig:

Each Party undertakes:

a) att i lag erkänna landskapet som en väsentlig beståndsdel i människornas omgivningar, ett uttryck för mångfalden i deras gemensamma kultur- och naturarv samt en grund för deras identitet,

a) to recognise landscapes in law as an essential component of people's surroundings, an expression of the diversity of their shared cultural and natural heritage, and a foundation of their identity;

b) att fastlägga och genomföra en landskapspolitik som tar sikte på skydd, förvaltning och planering av landskap genom att vidta de särskilda åtgärder som anges i artikel 6,

b) to establish and implement landscape policies aimed at landscape protection, management and planning through the adoption of the specific measures set out in Article 6;

c) att införa förfaranden för medverkan från allmänheten, lokala och regionala myndigheter och andra parter med intresse för att utforma och genomföra den land-

c) to establish procedures for the participation of the general public, local and regional authorities, and other parties with an interest in the definition and implementa-

skapspolitik som anges i punkt b ovan,

d) att integrera landskap i sin regional- och stadsplaneringspolitik och i sin politik inom kultur, miljö, jordbruk och ekonomi samt på det sociala området samt i alla andra politikområden som kan ha direkt eller indirekt inverkan på landskap.

Artikel 6

Särskilda åtgärder

A. Ökad medvetenhet

Varje part förbinder sig att öka medvetenheten i det civila samhället, privata organisationer och hos offentliga myndigheter om landskapens värde, deras roll och om förändringar i landskapen.

B. Utbildning

Varje part förbinder sig att främja

a) utbildning för specialister i landskapsvärdering och landskapsförvaltning,

b) tvärvetenskapliga utbildningsprogram i landskapspolitik, skydd, förvaltning och planering av landskap, för yrkesmän i den privata och offentliga sektorn och för berörda organisationer,

c) kurser på skolor och universitet som, inom de berörda ämnesområdena, tar upp landskapets värden och frågor som uppkommer i samband med skydd, förvaltning och planering av landskap.

C. Kartläggning och värdering

1. Varje part förbinder sig att, med aktiv medverkan av berörda parter, i enlighet med artikel 5 c, och i syfte att förbättra kunskapen om sina landskap

a. i) att kartlägga sina egna landskap över hela sitt territorium,

ii) att analysera landskapens särdrag och de krafter och påtryckningar som omvandlar dem,

iii) att lägga märke till förändringar,

b. att värdera de landskap som har kartlagts på detta sätt, och ta hänsyn till de särskilda värden som berörda parter och den berörda befolkningen tillskriver dem.

2. Detta kartläggnings- och värderingsarbete skall vägledas av den utväxling av erfarenheter och metoder som organiseras mellan parterna på europeisk nivå i enlighet

tion of the landscape policies mentioned in paragraph b above;

d) to integrate landscape into its regional and town planning policies and in its cultural, environmental, agricultural, social and economic policies, as well as in any other policies with possible direct or indirect impact on landscape.

Article 6

Specific measures

A. Awareness-raising

Each Party undertakes to increase awareness among the civil society, private organisations, and public authorities of the value of landscapes, their role and changes to them.

B. Training and education

Each Party undertakes to promote:

a) training for specialists in landscape appraisal and operations;

b) multidisciplinary training programmes in landscape policy, protection, management and planning, for professionals in the private and public sectors and for associations concerned;

c) school and university courses which, in the relevant subject areas, address the values attaching to landscapes and the issues raised by their protection, management and planning.

C. Identification and assessment

1. With the active participation of the interested parties, as stipulated in Article 5.c, and with a view to improving knowledge of its landscapes, each Party undertakes:

a. i) to identify its own landscapes throughout its territory;

ii) to analyse their characteristics and the forces and pressures transforming them;

iii) to take note of changes;

b. to assess the landscapes thus identified, taking into account the particular values assigned to them by the interested parties and the population concerned.

2. These identification and assessment procedures shall be guided by the exchanges of experience and methodology, organised between the Parties at European

med artikel 8.

D. Mål för landskapskvalitet

Varje part förbinder sig att utarbeta mål för landskapskvalitet för de landskap som har kartlagts och värderats i enlighet med artikel 5 c.

E. Genomförande

För att genomföra landskapspolitiken förbinder sig varje part att inrätta instrument som syftar till att skydda, förvalta och/eller planera landskapet.

Kapitel 3

Europeiskt samarbete

Artikel 7

Internationella riktlinjer och program

Parterna förbinder sig att samarbeta om beaktandet av landskapsdimensionen i internationella riktlinjer och program och att, när det är relevant, rekommendera att landskapshänsyn tas med i dessa.

Artikel 8

Ömsesidigt bistånd och informationsutväxling

Parterna förbinder sig att samarbeta för att ge de åtgärder som vidtas enligt artiklarna i denna konvention ökad effektivitet och i synnerhet

a) ge varandra tekniskt och vetenskapligt bistånd i landskapsfrågor genom att samla och utväxla erfarenheter och resultat av forskningsprojekt,

b) främja utväxling av landskapsspecialister, i synnerhet för utbildning och information,

c) utväxla information om alla frågor som omfattas av bestämmelserna i konventionen.

Artikel 9

Landskap som går över riksgränser

Parterna skall uppmuntra samarbete över

level pursuant to Article 8.

D. Landscape quality objectives

Each Party undertakes to define landscape quality objectives for the landscapes identified and assessed, after public consultation in accordance with Article 5.c.

E. Implementation

To put landscape policies into effect, each Party undertakes to introduce instruments aimed at protecting, managing and/or planning the landscape.

Chapter 3

European co-operation

Article 7

International policies and programmes

Parties undertake to co-operate in the consideration of the landscape dimension of international policies and programmes, and to recommend, where relevant, the inclusion in them of landscape considerations.

Article 8

Mutual assistance and exchange of information

The Parties undertake to co-operate in order to enhance the effectiveness of measures taken under other articles of this Convention, and in particular:

a) to render each other technical and scientific assistance in landscape matters through the pooling and exchange of experience, and the results of research projects;

b) to promote the exchange of landscape specialists in particular for training and information purposes;

c) to exchange information on all matters covered by the provisions of the Convention.

Article 9

Transfrontier landscapes

The Parties shall encourage transfrontier

riksgränser på lokal och regional nivå och, om nödvändigt, utarbeta och genomföra gemensamma landskapsprogram.

Artikel 10

Uppföljning av genomförandet av konventionen

1. Europarådets ministerkommitté skall ge de befintliga berörda expertkommittéer som tillsatts enligt artikel 17 i Europarådets stadga i uppdrag att ansvara för uppföljningen av genomförandet av konventionen.

2. Efter varje möte i expertkommittéerna skall Europarådets generalsekreterare överlämna en rapport till ministerkommittén om det arbete som har utförts och om hur konventionen fungerar.

3. Expertkommittéerna skall föreslå ministerkommittén kriterierna för tilldelning av och reglerna för Europarådets landskapspris.

Artikel 11

Europarådets landskapspris

1. Europarådets landskapspris är en utmärkelse som kan tilldelas lokala och regionala myndigheter och grupperingar av sådana myndigheter som, inom ramen för en konventionsparts landskapspolitik, har infört en politik eller åtgärder för att skydda, förvalta och/eller planera sitt landskap som har visat sig vara hållbara och därför kan tjäna som ett exempel för andra lokala myndigheter i Europa. Utmärkelsen kan även tilldelas icke-statliga organisationer som på ett särskilt förtjänstfullt sätt har bidragit till skydd, förvaltning eller planering av landskap.

2. Ansökningar om Europarådets landskapspris skall inges av parterna till de expertkommittéer som avses i artikel 10. Lokala och regionala myndigheter på ömse sidor om en nationsgräns och grupperingar av berörda lokala och regionala myndigheter

co-operation on local and regional level and, wherever necessary, prepare and implement joint landscape programmes.

Article 10

Monitoring of the implementation of the Convention

1. Existing competent Committees of Experts set up under Article 17 of the Statute of the Council of Europe shall be designated by the Committee of Ministers of the Council of Europe to be responsible for monitoring the implementation of the Convention.

2. Following each meeting of the Committees of Experts, the Secretary General of the Council of Europe shall transmit a report on the work carried out and on the operation of the Convention to the Committee of Ministers.

3. The Committees of Experts shall propose to the Committee of Ministers the criteria for conferring and the rules governing the Landscape award of the Council of Europe.

Article 11

Landscape award of the Council of Europe

1. The Landscape award of the Council of Europe is a distinction which may be conferred on local and regional authorities and their groupings that have instituted, as part of the landscape policy of a Party to this Convention, a policy or measures to protect, manage and/or plan their landscape, which have proved lastingly effective and can thus serve as an example to other territorial authorities in Europe. The distinction may be also conferred on non-governmental organisations having made particularly remarkable contributions to landscape protection, management or planning.

2. Applications for the Landscape award of the Council of Europe shall be submitted to the Committees of Experts mentioned in Article 10 by the Parties. Transfrontier local and regional authorities and groupings of local and regional authorities concerned,

kan ansöka, om de förvaltar det ifrågavarande landskapet gemensamt.

3. Ministerkommittén skall, på förslag av experter som avses i artikel 10, fastställa och offentliggöra kriterierna för tilldelning av Europarådets landskapspris, anta regler för detta och tilldela priset.

4. Tilldelningen av Europarådets landskapspris skall uppmuntra dem som får priset att på ett hållbart sätt säkerställa skydd, förvaltning och/eller planering av de berörda landskapsområdena.

Kapitel 4

Slutbestämmelser

Artikel 12

Förhållande till andra regelverk

Bestämmelserna i denna konvention skall inte påverka strängare bestämmelser om skydd, förvaltning och planering av landskap i andra befintliga eller framtida bindande nationella eller internationella regelverk.

Artikel 13

Undertecknande, ratificering och ikraftträdande

1. Denna konvention skall stå öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. Den skall ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

2. Denna konvention träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då tio medlemsstater i Europarådet har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av konventionen i enlighet med bestämmelserna i föregående punkt.

3. I förhållande till en medlemsstat som senare uttrycker sitt samtycke till att vara bunden av konventionen träder denna i kraft

may apply provided that they jointly manage the landscape in question.

3. On proposals from the Committees of Experts mentioned in Article 10 the Committee of Ministers shall define and publish the criteria for conferring the Landscape award of the Council of Europe, adopt the relevant rules and confer the Award.

4. The granting of the Landscape award of the Council of Europe is to encourage those receiving the award to ensure the sustainable protection, management and/or planning of the landscape areas concerned.

Chapter 4

Final clauses

Article 12

Relationship with other instruments

The provisions of this Convention shall not prejudice stricter provisions concerning landscape protection, management and planning contained in other existing or future binding national or international instruments.

Article 13

Signature, ratification and entry into force

1. This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. It shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraph.

3. In respect of any signatory State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Convention shall enter into

den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet deponeras.

Artikel 14

Anslutning

1. Efter det att denna konvention har trätt i kraft kan Europarådets ministerkommitté inbjuda Europeiska gemenskapen och varje stat som inte är medlem av Europarådet att ansluta sig till konventionen genom ett beslut som fattas med det majoritetsbeslut som anges i artikel 20 d i Europarådets stadga samt enhälligt av de anslutna stater som är berättigade att sitta i ministerkommittén.

2. I förhållande till en stat som ansluter sig eller till Europeiska gemenskapen, om den ansluter sig, träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då anslutningsinstrumentet deponerades hos Europarådets generalsekreterare.

Artikel 15

Territoriell tillämpning

1. En stat eller Europeiska gemenskapen kan vid tidpunkten för undertecknandet eller när den deponerar sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument ange på vilket territorium eller vilka territorier denna konvention skall vara tillämplig.

2. En part kan vid en senare tidpunkt, genom förklaring ställd till Europarådets generalsekreterare, utsträcka tillämpningen av denna konvention till ett annat territorium som anges i förklaringen. Konventionen träder i kraft med avseende på ett sådant territorium den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog förklaringen.

3. En förklaring som avgetts i enlighet

force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 14

Accession

1. After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite the European Community and any European State which is not a member of the Council of Europe, to accede to the Convention by a majority decision as provided in Article 20.d of the Council of Europe Statute, and by the unanimous vote of the States parties entitled to hold seats in the Committee of Ministers.

2. In respect of any acceding State, or the European Community in the event of its accession, this Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 15

Territorial application

1. Any State or the European Community may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which the Convention shall apply.

2. Any Party may, at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration. The Convention shall take effect in respect of such territory on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the declaration by the Secretary General.

3. Any declaration made under the two

med de båda föregående punkterna kan, med avseende på ett territorium som har angetts i förklaringen, återtas genom en notifikation ställd till generalsekreteraren. Ett sådant återtagande träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog notifikationen.

Artikel 16

Uppsägning

1. En part kan när som helst säga upp denna konvention genom notifikation till Europarådets generalsekreterare.

2. Uppsägningen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog notifikationen.

Artikel 17

Ändringar

1. En part eller de expertkommittéer som avses i artikel 10 kan föreslå ändringar i denna konvention.

2. Ett ändringsförslag skall notifieras till Europarådets generalsekreterare som skall översända det till Europarådets medlemsstater, de andra parterna och till varje europeisk stat som inte är medlem och som har inbjudits att ansluta sig till denna konvention i enlighet med bestämmelserna i artikel 14.

3. De expertkommittéer som avses i artikel 10 skall behandla varje ändringsförslag och framlägga den text som har antagits med tre fjärdedelsmajoritet av parternas företrädare för antagande av ministerkommittén. Sedan förslaget har antagits av ministerkommittén med den majoritet som anges i artikel 20 d i Europarådets stadga och enhälligt av de anslutna stater som är berättigade att sitta i ministerkommittén, skall

paragraphs above may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. Such withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 16

Denunciation

1. Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2. Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 17

Amendments

1. Any Party or the Committees of Experts mentioned in Article 10 may propose amendments to this Convention.

2. Any proposal for amendment shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe who shall communicate it to the member States of the Council of Europe, to the other Parties, and to any European non-member State which has been invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 14.

3. The Committees of Experts mentioned in Article 10 shall examine any amendment proposed and submit the text adopted by a majority of three-quarters of the Parties' representatives to the Committee of Ministers for adoption. Following its adoption by the Committee of Ministers by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the States parties entitled to

texten översändas till parterna för godtagande.

4. En ändring skall träda i kraft för de parter som har godtagit den på den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då Europarådets medlemsstater informerade generalsekreteraren om sitt godtagande. För en part som godtar ändringen senare skall en sådan ändring träda i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då denna part informerade generalsekreteraren om sitt godtagande.

Artikel 18

Notifikationer

Europarådets generalsekreterare skall notifiera Europarådets medlemsstater, varje stat eller Europeiska gemenskapen som har anslutit sig till denna konvention om

- a) undertecknande,
- b) deponering av ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument,
- c) dag för konventionens ikraftträdande enligt artiklarna 13, 14 och 15,
- d) deklaration enligt artikel 15,
- e) uppsägning enligt artikel 16,
- f) förslag till ändring, varje ändring som antagits enligt artikel 17 och den dag då den träder i kraft,
- g) andra åtgärder, notifikationer, upplysningar eller meddelanden som rör denna konvention.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna konvention.

Upprättad i Florens den 20 oktober 2000 på engelska och franska, vilka båda texter äger lika giltighet, i ett enda exemplar, som

hold seats in the Committee of Ministers, the text shall be forwarded to the Parties for acceptance.

4. Any amendment shall enter into force in respect of the Parties which have accepted it on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which three Council of Europe member States have informed the Secretary General of their acceptance. In respect of any Party which subsequently accepts it, such amendment shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which the said Party has informed the Secretary General of its acceptance.

Article 18

Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, any State or the European Community having acceded to this Convention, of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c) any date of entry into force of this Convention in accordance with Articles 13, 14 and 15;
- d) any declaration made under Article 15;
- e) any denunciation made under Article 16;
- f) any proposal for amendment, any amendment adopted pursuant to Article 17 and the date on which it comes into force;
- g) any other act, notification, information or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Florence, this 20th day of October 2000, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single

skall deponeras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare skall översända bestyrkta kopior till varje medlemsstat i Europarådet och till varje stat eller Europeiska gemenskapen som har inbjudits att ansluta sig till denna konvention.

copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State or to the European Community invited to accede to this Convention.